

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนทั่วไป ตั้งอยู่ในทุกภาคของประเทศ มีขอบเขตความสามารถสูงในด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคที่รุนแรงและซับซ้อน ด้วยเทคโนโลยีอันทันสมัยมีหน้าที่หลักสำคัญสามประการคือ ให้บริการ ด้านการรักษาพยาบาล เป็นสถานศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข และส่งเสริมการวิจัย (กระทรวงสาธารณสุข , สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข , ๒๕๓๐) ผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลศูนย์ มีตั้งแต่ประเภทที่มีความรุนแรงน้อยไปถึงประเภทที่มีความรุนแรงมาก และมีภาวะแทรกซ้อน เนื่องจากต้องการการบริการด้านการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ (อินทิมา สุภสินธุ์ , ๒๕๓๓) นอกจากนี้ ยังรับการรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนซึ่งส่งมาจากโรงพยาบาลทั่วไปในจังหวัดใกล้เคียง โรงพยาบาลชุมชน และสถานีอนามัยเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพต้องร่วมกันทุกฝ่าย เช่น ฝ่ายการรักษา ฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายส่งเสริมและฟื้นฟู ทุกฝ่ายจะต้องพัฒนา การปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ ให้มีคุณภาพ

เพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งในขณะที่เจ็บป่วยและเมื่อมี สุขภาพดี ฝ่ายพยาบาลมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ต่อการบริการการพยาบาลที่มีคุณภาพให้กับผู้ป่วย โดยมีพยาบาลประจำการ เป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาลให้แก่ผู้ป่วย พยาบาลประจำการต้องทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การสังเกต การดูแล การให้คำปรึกษาแนะนำ การสอน การนิเทศ แก่ผู้ได้รับบาดเจ็บ ผู้มีความพิการหรือบุคคลปกติ เพื่อคงไว้ ซึ่งสุขภาพดี ป้องกันการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น พยาบาลวิชาชีพ มีหน้าที่รับผิดชอบสุขภาพ และชีวิตของผู้ป่วยโดยตรงโดย ผลัดเปลี่ยนกันดูแลผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะในโรงพยาบาลศูนย์ พยาบาลต้องให้การดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหารุนแรงและไม่รุนแรง โดยใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะเฉพาะในการแก้ปัญหาให้แก่ผู้ป่วยทุกประเภทตามความเหมาะสม เพื่อให้การให้บริการพยาบาลมีคุณภาพในขณะเดียวกัน พยาบาลต้องปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์และวิชาชีพอื่น ในทีมสุขภาพ ตลอดจนผู้เข้ามศึกษา ได้แก่ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาแพทย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่นๆ พยาบาล จึงจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะ

ในการแก้ปัญหาให้แก่ผู้ป่วยและผู้ร่วมงานนอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพทุกคนมีหน้าที่ ในการส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า โดยการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีคุณภาพ และสม่ำเสมอ (ฟาริดา อับราฮิม , 2535)

การปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ ปฏิบัติถ้ามีความพึงพอใจใน งานน้อยก็จะทำงานตามหน้าที่เท่านั้น (ปราณี อารยะศาสตร์, 2519) และ Good (1973) กล่าวไว้ ว่า ความพึงพอใจเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อคุณภาพของงานนั้น พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยวิกฤตให้การดูแลผู้ป่วยวิกฤตที่มีโรคซับซ้อนซึ่งต้องการการดูแล อย่างใกล้ชิด เช่นผู้ป่วยไม่รู้สีกตัว ช่วยตัวเองไม่ได้ หายใจโดยใช้เครื่องช่วยหายใจ และต้องใช้ เครื่องมืออุปกรณ์พิเศษทางการแพทย์ที่สลับซับซ้อน ได้รับความทุกข์ทรมานจากการเจ็บปวด ผู้ป่วยอาการหนักหมดหวัง และอยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิตต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพจากพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง พยาบาลจะต้องมีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ใน การทำงาน มีการตัดสินใจที่ดี รอบรู้ถึงความต้องการของผู้ป่วย สามารถสังเกตอาการได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ ทำงานคล่องแคล่วว่องไวมีทักษะทางการพยาบาลทั่วไป และการพยาบาลผู้ป่วย วิกฤต(อัจฉราวรรณ กาญจนัมพะ, 2524) และต้องรับผิดชอบให้การบริการพยาบาลนั้นเป็นไป ตามมาตรฐานการพยาบาล และมาตรฐานการจัดบริการที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ (สำนักงาน ปลัดกระทรวง สาธารณสุข, 2530) การพยาบาลที่ให้เป็นการพยาบาลที่ให้แบบเข้มและ สมบูรณ์ (COMPREHEN-SIVE NURSING CARE) เพื่อให้ผู้ป่วยซึ่งอยู่ในระยะวิกฤตฟื้นคืนสู่ สภาพฟื้นขั้นอันตราย (วรรณวิไล จันทราภา, 2529) นอกจากนี้พยาบาลต้องขึ้นปฏิบัติงานในยาม วิกฤตและมีวันหยุดไม่ตรงกับบุคลากรในสาขาวิชาชีพอื่น ต้องผจญกับอารมณ์ของญาติผู้ป่วยและ บุคลากรในทีมสุขภาพที่ทำงานร่วมกัน ทั้งในและนอกหน่วยงาน

จาก สภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนลักษณะการปฏิบัติงานใน หอผู้ป่วยวิกฤตซึ่งเป็นบรรยากาศที่ทำให้เกิดความเครียด เหนื่อยล้าเบื่อหน่ายได้ง่าย ทำให้พยาบาล เกิดความรู้สึกเครียด กลัว เบื่อหน่าย และ ถอยหนี โดยเฉพาะระบบบริหารไม่สามารถสร้าง บรรยากาศในการปฏิบัติงานของบุคลากรพยาบาล ทำให้บุคลากรเกิดความเครียด เบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่อยากทำงาน หมดหวัง ขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้นในการทำงานและการ ดำเนินชีวิต (Pine and Ronson , 1982) ให้การบริการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยน้อยลง ขาดงาน เปลี่ยนงานบ่อยโอน ย้าย หอผู้ป่วย หรือบางรายอาจลาออกจากวิชาชีพ (Duxberry , 1982) ซึ่ง นับเป็นการสูญเสีย ทรัพยากรระดับสมอง ของวิชาชีพไป และผลจากความเครียดในการทำงาน ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน (จินตนา ญาติบรรทุง , 2529)

ในปัจจุบัน การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) มีเป้าหมายการพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต คือให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตนี้จำเป็นต้องพัฒนาบุคคล หรือ ประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนาบริการสังคมและประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้นเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองได้ในที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ พยาบาลวิชาชีพซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญในองค์การสาธารณสุข ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ก็จะต้องมีการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตของตนเองอยู่ในระดับที่เหมาะสมก่อนที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อื่นให้ได้ผลดี

คุณภาพชีวิต เป็นความรู้สึกลึกด้านความพึงพอใจของบุคคลเกี่ยวกับสภาพที่ตนมีอยู่ เป็นอยู่ได้รับอยู่ และปฏิบัติอยู่เป็นประจำวันหรือเป็นสภาพการดำรงชีวิตในชุมชน โดยมีแนวทางการดำเนินชีวิตที่มีความสุข คุณภาพชีวิตจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างของชีวิตที่คนรับรู้ได้และเกิดความพอใจได้ คุณภาพชีวิตหรือชีวิตที่มีคุณภาพสำหรับพยาบาลวิชาชีพนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับคุณภาพชีวิตของบุคคลทั่วไป คือ เป็นลักษณะการดำเนินชีวิตที่มีความเป็นอยู่สอดคล้องกับระดับความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมีคุณค่า โดยเป็นชีวิตที่มีการกินคืออยู่คือถูกต้องตามสุขลักษณะ มีสุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ์ มีงานทำที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นมาเป็นภาระช่วยเหลือ ทั้งยังต้องเป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีคุณภาพมีวัฒนธรรมอันดีงาม มีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่พึงมีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม หรือวิชาชีพ โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามกำลังความสามารถและสถานภาพของตน และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ , 2530)

หากพิจารณาชีวิตการทำงานของคนโดยทั่วไปจะพบว่า คนเราใช้ชีวิตการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพเป็นเวลายาวนาน โดยเฉลี่ยประมาณ 40 - 60 ปี ถ้าจะนับการเริ่มทำงานตั้งแต่ 15 ปี ไปจนถึง 75 ปี จะเห็นได้ว่าร้อยละ 80 ของเวลาในชีวิตเราใช้ไปในการทำงาน (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ , 2534) การทำงานเป็น การพัฒนาตนเอง ทำให้เป็นคนที่มีคุณภาพ (พระนุ้ย สัมปัดโณ , 2535) และการทำงานเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่จะพัฒนามนุษย์ทั้งกายและใจ (ประเวศ ะสี , 2536) การทำงานเป็นกิจกรรมที่มนุษย์กระทำเพื่อความอยู่รอด (McGregor , 1960) และการทำงานยังมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ (Dubin , 1971) ดังนั้นการทำงานของ พยาบาลวิชาชีพ จึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ การที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี พยาบาลจะต้องทำงานอย่างมีคุณค่า เพื่อความมีคุณค่าในการทำงาน พยาบาลวิชาชีพจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางในการสร้างคุณค่าทาง

งานวิชาชีพการพยาบาล วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นให้ได้รับความสุขสบายมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แม้จะอยู่ในยามมีทุกข์แสนสาหัสก็ตามจึงจำเป็น ต้องมีความรู้สึกพอใจในชีวิตตนเองก่อนแล้วจึงจะสามารถสร้างคุณค่าในชีวิตให้กับประชาชนทั่วไปได้

การสร้างคุณค่าให้กับชีวิตการทำงาน ของพยาบาลวิชาชีพเท่ากับเป็นการสร้างคุณภาพของวิชาชีพพยาบาล นั่นคือ เมื่องานในหน้าที่ดำเนินไปอย่างมีคุณค่า โดยผู้ปฏิบัติมีความสุขใจที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลดี คุณภาพงานก็ย่อมเกิดขึ้น เท่ากับมีการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลนั่นเอง ชีวิตการทำงานที่มีคุณค่าของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล มีความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงานร่วมด้วยไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชาก็ตาม ผลของการทำงานด้วยความพอใจและเป็นสุขทำให้บุคคลรอบข้างมีความสุขในการทำงานด้วย เท่ากับช่วยให้งานทั้งระบบดำเนินไปได้ด้วยดีโดยตลอด เมื่อชีวิตการทำงานมีคุณค่า ชีวิตส่วนตัวหรือครอบครัวย่อมมีคุณค่าด้วยโดยนัยเดียวกันเนื่อง จากชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวจะต้องผสมผสานกลมกลืนกันเป็นอย่างดี ชีวิตจึงมีคุณค่าได้

การสร้างควมมีคุณค่าในชีวิตการทำงาน ก่อให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ในการทำงานอยู่เสมอ มีแนวคิดที่ ก้าวไกล มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีผลกระทกัพิเศษเกิดขึ้นในการทำงาน ไม่มีลักษณะของความ เหนื่อยหน่าย (Burn out) อันเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าให้กับชีวิตการทำงานยิ่งขึ้นไป (พวงรัตน์ บุญญานูรัตน์, 2530) นั่นคือความพอใจที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวหรือครอบครัว จึงจะก่อให้เกิดคุณค่าในชีวิตโดยที่อยู่กับงานก็เป็นสุขหรือเมื่ออยู่กับครอบครัวก็เป็นสุขเช่นเดียวกัน คือ มีการ ดำเนินชีวิตที่มีความสุข (ละออ หุตางกูร, 2529) ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจึงควรได้เสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยการทำงานอย่างมีคุณค่า แนวคิดในการทำงานเช่นนี้ คือคุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Working Life) พร้อมทั้งมีการทำงานร่วมกันที่ก่อให้เกิดผลดีที่สุดตามความคาดหวังของสังคม คุณภาพชีวิตการทำงานเป็นการทำงานที่ทำให้มีชีวิตอย่างมีคุณภาพ (DAVIS, 1977) ซึ่งในองค์กรที่มีบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตการทำงานจะทำให้องค์กรนั้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายของงานได้ด้วยดี (Holley and Kinneeth, 1985)

เมื่อพิจารณาการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ จะพบว่ามุ่งที่การช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อให้มีคุณภาพอนามัยที่สมบูรณ์ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดที่มีอยู่มากมาย ได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้เป็นผู้เสียสละ อดทน ยิ้มแย้ม แจ่มใส ตลอดเวลาในการทำงาน (อุคม สุภาไตร และ สมจิตต์ กาญจนโกสิน, 2529) ความ คาดหวังของ หน่วยงาน และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เต็มไปด้วยผู้ที่มีความทุกข์กายทุกข์ใจ เสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคคั้งนั้น พยาบาลวิชาชีพ

ที่จะปฏิบัติงานให้ได้คุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงนั้นจึงต้องมีความพึงพอใจ ในการทำงาน

โดยที่ความพึงพอใจในการทำงานเป็นสิ่งหนึ่ง ที่บอกได้ถึงการมีคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งผู้ศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ จนถึงระดับปานกลาง (จารุวรรณ เสวกรวรรณ , 2518 ; ละออ ตันติศิริพันธ์ , 2521 ; สุกัญญา แสงมุกข์ , 2530 ; พชนี เอมะนาวิน , 2535) ความพึงพอใจในงานเป็นส่วนหนึ่งของความพึงพอใจในชีวิต เพราะงานมีผลต่อความรู้สึกของบุคคล โดยความพึงพอใจในงานเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ (Davis , 1981) Arnold และ Feldman กล่าวถึงความพึงพอใจในงานเป็นผลงานทางด้านบวกในสภาพแวดล้อมที่มียอดงาน โดยมีความชื่นชอบและชื่นชมเห็นคุณค่าของงานสูงมีความรู้สึกทางด้านบวกต่องานองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกทางด้านบวกและทางด้านลบเกี่ยวกับงาน ได้แก่ รายได้ (Pay) ลักษณะงานที่ทำ (work itself) การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง (Promotion) การบังคับบัญชา (Supervision) ผู้ร่วมงาน (Work Group) และสภาพเงื่อนไขการทำงาน (Working Condition) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคคล ปัจจุบันแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 7 ของประเทศอันมีเป้าหมายให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิต คือให้ ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ มีสุขภาพ อนามัยแข็งแรง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และครอบครัว (วิโรจน์ สารรัตน์ , 2530) พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสุขภาพ อนามัยของประชาชน ทั้งในขณะเจ็บป่วยและเมื่อมีสุขภาพดี หรืออาจกล่าวได้ว่าพยาบาลวิชาชีพต้องทำงาน ที่สัมพันธ์กับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของบุคคลอื่นในด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการสร้างคุณภาพชีวิตของคนไทยทั่วไป ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจึงจำเป็นต้องสร้างคุณภาพชีวิตของคนให้บังเกิดความ สุข ความพอใจเสียก่อน จึงจะมีผลกำลังเพียงพอที่จะช่วยเหลือสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของคนอื่นได้

จากการที่โรงพยาบาลศูนย์เป็นองค์การทางสาธารณสุขที่มีบุคคลมีคุณภาพชีวิตการทำงาน เท่ากับเป็นการสร้างประสิทธิภาพและคุณภาพของงาน และทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสุข ดังนั้น องค์การต่างๆ จึงควรพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของสมาชิกให้เพิ่มขึ้น ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมบุคคล ด้านการบริหารจัดการ และด้านสิ่งแวดล้อมของ องค์การ (Werther and Davis , 1982) ดังนี้

ปัจจัยด้านพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งพิจารณาจากสิ่งที่มีผลต่อความพึงพอใจใน ความต้องการของบุคคลและการจูงใจของบุคคลในการทำงาน ได้แก่ องค์ประกอบของพฤติกรรมบุคคล มีผลมาจากสถานภาพส่วนบุคคล และองค์ประกอบบุคคล ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ การรับรู้ ค่านิยม ทักษะคติ และภาวะรับการจูงใจ (เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ , 2529) ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับงานการพยาบาลนั้น ได้แก่ ค่านิยมทางวิชาชีพ,ค่านิยมทางราชการ และค่านิยมทางบริการ (นิภา คิทธิประเสริฐ, 2537) ซึ่งค่านิยมทั้ง 3 ทางนี้มีผลต่อการเลือกปฏิบัติงาน

ของพยาบาลวิชาชีพ ปัจจัยด้านการจัดการเป็นลักษณะที่ก่อให้เกิดความ แตกต่างกันขององค์ การต่างๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ การบริหารองค์การ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน สถานภาพการทำงาน บรรยากาศองค์การ วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ นโยบาย รัฐบาลเทคโนโลยี ภาวะการแข่งขัน

การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ จะพิจารณาจากปัจจัยที่มีผลต่อการ ทำงานให้บริการพยาบาล และการดำเนินชีวิตเมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตการทำงาน ในเรื่องการทำงานที่ดีแล้ว บุคคลที่มีอายุมากขึ้น มีประสบการณ์ในการทำงาน ความคิดในการกระทำกิจกรรม ต่าง ๆ ก็จะเป็นไปด้วยความรอบคอบมากขึ้น บุคคลที่สมรสแล้วจะมีความสามารถในการทำงาน ด้านการจัดการดูแลได้ดี (ทวิศรี กวีทอง, 2530) การได้รับการอบรมเฉพาะทางจะช่วยเสริมสร้าง ความรู้ ความมั่นใจในการทำงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ การรับรู้และค่านิยมของบุคคล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมองค์การ อันเป็นกิจกรรมการทำงาน (เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ, 2529) ซึ่งในการทำงาน การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของตน ทำให้ผู้ ปฏิบัติเลือกแนวทางการดำเนินงานได้ เหมาะสมกับความคาดหวังของวิชาชีพ และการรับรู้ต่อ ระบบบริหารขององค์การ จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์ การได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย วิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอ ผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวง-สาธารณสุข จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพการสมรส การได้รับการอบรม เฉพาะทาง การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของ ตนเอง การรับรู้ต่อ ระบบบริหาร ค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางราชการ และ ค่านิยมทาง บริการ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพการ สมรส การได้รับการอบรมเฉพาะทาง การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพ ของตนเอง การรับรู้ต่อระบบบริหาร ค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทาง

ราชการ และ ค่านิยมทางบริการกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล
วิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข

4. สร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพหอ
ผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยวิกฤตอายุรกรรม
ศัลยกรรม, กุมารเวชกรรม และหอผู้ป่วยวิกฤตทั่วไป ระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6
เดือนขึ้นไป โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัดสรร ได้แก่
ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพการสมรส การได้รับการอบรมเฉพาะทาง การ
รับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของตนเอง การรับรู้ต่อระบบบริหาร ค่านิยมทาง
วิชาชีพ ค่านิยมทางราชการ และค่านิยมทางบริการกับคุณภาพชีวิตการทำงาน
3. คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมตัวบ่งชี้ 8
ประการ คือ
 1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม
 2. สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ
 3. ความมั่นคง และความก้าวหน้าในงาน
 4. โอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล ในการทำงาน
 5. การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน
 6. ด้ทธริฐฐรรมนุญนิยม
 7. จังหวะชีวิตโดยส่วนรวม
 8. และการค่านึงถึงความต้องการของสังคม

สมมติฐานการวิจัย

ลักษณะงานของพยาบาลวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายที่การช่วยเหลือบุคคล ครอบครัวและชุมชน
เพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งพยาบาลวิชาชีพต้องปฏิบัติ
อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ในการทำงานวิชาชีพ ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิด

ความเครียดที่มีอยู่มากมาย ได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้เป็นผู้เสียสละ อดทน ยึด
 เข้มแข็งใฝ่ ตลอดเวลาการทำงาน (อุดม สุภาไตร และสมจิตต์ กาญจนโกศล , 2529) สภาพ
 แวดล้อมในการทำงานที่เต็มไปด้วยผู้ที่มีความทุกข์กายทุกข์ใจ เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคในการทำงาน
 พยาบาลวิชาชีพจึงต้องมีความพึงพอใจในการทำงาน (ละออ ตันติศิริพันธ์ , 2521) และ
 พยาบาลวิชาชีพก็มีลักษณะเช่นบุคคลอื่นๆ ที่ต้องการมีการดำเนินชีวิตที่มีความสุขอันเป็นเป้าหมาย
 ของชีวิต (ละออ หุตางกูร , 2529) ดังนั้นในการทำงานพยาบาลวิชาชีพจึงต้องมีการทำงานที่ดีมี
 ความพึงพอใจในงาน และให้มีการดำเนินชีวิตที่มีความสุข ซึ่งก็เป็นลักษณะของการมีคุณภาพ
 ชีวิตการทำงาน

ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่ดี ความพึงพอใจในงาน และการดำเนินชีวิตที่มี
 ความสุข อันเป็นลักษณะของคุณภาพชีวิตการทำงานคือ ในด้านประสพการณ์การทำงาน ได้มีผู้
 ศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพจะมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น ตามประสพการณ์ (Simson ,
 1985) บุคคลที่สมรสแล้ว จะมีพฤติกรรมปกป้องสุขภาพมากกว่าผู้ที่ไม่ได้สมรส (Brown and
 Mc Creedy , 1986) จาก การศึกษาของ วนิดา ว่องวัฒนะ (2535) พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีช่วง
 อายุประสพการณ์การทำงาน สถานภาพการสมรสระดับการทำงานแตกต่างกัน จะมีความสามารถ
 ในการทำงานแตกต่างกัน สถานภาพการสมรสคู่ มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการทำงานด้านการ
 จัดการในการดูแล ผู้ป่วยสูงกว่า สถานภาพโสดและจาก การศึกษาของ ทวีศรี กรีทอง (2530)
 พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพการสมรสคู่เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตในการทำงานสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด
 การได้รับการอบรมเฉพาะทางเป็นการส่งเสริมให้พยาบาลประจำ การมีความรู้ความเชี่ยวชาญ
 ในสาขาที่ปฏิบัติงาน สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสพการณ์น้อย
 เพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานส่งเสริมให้ได้รับ ความสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับ
 นับถือจากผู้บังคับบัญชาทำให้เกิดความพึงพอใจ การรับรู้ เป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมองค์
 การ อันเป็นการแสดงกิจกรรมการทำงาน บุคคลจะเลือกรับรู้ในสิ่งที่ตนให้ความสำคัญ (เทพนม
 เมืองแมน และสวิง สุวรรณ , 2529) ซึ่งในการทำงานพยาบาลวิชาชีพต้องให้ความสำคัญต่อการ
 รักษาความเป็นวิชาชีพ โดยแสดงไว้ในการทำงานโดยที่บุคคลจะแสดง พฤติกรรมได้ บุคคล
 ต้องรับรู้ในสิ่งที่มากระตุ้นตนเองก่อน ดังนั้นในการที่จะรักษาความเป็นวิชาชีพโดยแสดง ไว้ใน
 การปฏิบัติงานได้นั้น พยาบาลวิชาชีพก็ต้องรับรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพก่อน ในขณะเดียวกัน
 การทำงานในองค์การ การบริหารจัดการขององค์การเป็น เป็นสิ่งที่ต้องจัดการหรือดำเนินการให้
 เกิดขึ้นให้เป็นไปตามระบบการบริหรนั้น เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และ
 ทำงานร่วมกันด้วยดี (สมพงษ์ เกษมสิน , 2526) การจะดำเนินการตามระบบบริหารได้อย่าง
 ที่ต้องการ บุคคลก็ต้องรับรู้ต่อระบบบริหารก่อนเช่นกัน ค่านิยมเป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยา

ของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการแสดงออก (เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ , 2529)
 ดังนั้นค่านิยมก็ย่อมมีผลต่อกิจกรรมการทำงานเช่นกัน ซึ่งในลักษณะงานของพยาบาลวิชาชีพ มี
 ค่านิยมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ ค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางราชการ ค่านิยมทางการบริการ (นิภา
 คิณประเสริฐ , 2527)

จากการศึกษาของ ทวีศรี กรีทอง (2530) พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่แตกต่างกันด้าน อายุ
 ประสบการณ์ ระดับตำแหน่ง และขนาดของโรงพยาบาลมีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตก
 ต่างกัน การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพต่อระบบบริการและความสามารถเชิงวิชาชีพตนเองค่านิยมทาง
 วิชาชีพค่านิยมทางราชการ ค่านิยมทางการบริการ และตำแหน่งหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ทางบวก กับคุณ
 ภาพชีวิตการทำงานจากการศึกษาของผาณิต สกุลวัณณะ (2537) พบว่าคุณภาพชีวิตของพยาบาล
 วิชาชีพในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ตำแหน่งและค่านิยม มีความ
 สำคัญกับคุณภาพชีวิต การทำงานในระดับปานกลาง สถานภาพสมรส และรายได้พิเศษ ไม่มีความ
 สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของตน การรับรู้ต่อระบบ
 บริหารการบริการจัดการและสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการ
 ทำงานของพยาบาลวิชาชีพ

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยบางประการที่น่าจะส่งผลต่อ
 คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยทั่วไปและหอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์
 เพื่อนำผลที่ได้เสนอต่อผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
 มากที่สุด ดังคำกล่าวของ ยอร์ช เอลตัน เมโย (Gorge , Elten Mayo and Fritz Roethlis Berger)
 อ้างถึงใน (ชงชัย สันติวงษ์ , 2530) ว่าต้องหาวิธีให้คนมีความพอใจ มีอิสระที่จะคิดริเริ่มสร้าง
 สรรค์ในงานต่างๆ ที่เขาควรจะมีสิทธิเลือกวิธีทำงานของตนเองบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งคนและงานมี
 คุณภาพไปพร้อมๆ กัน และหากพยาบาลวิชาชีพรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตที่ดีแล้วย่อมขาด
 พลังที่จะช่วยเหลือผู้อื่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ หรือหากพยาบาลไม่รู้สึกว่าการปฏิบัติวิชาชีพของ
 คนมีคุณค่าก็จะมีพฤติกรรมการทำงานเพียงเพื่อให้งานเสร็จไปวันหนึ่ง ๆ ความคิดหรือความ
 พยายามที่จะสร้างประโยชน์ต่อผู้รับบริการย่อมเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้นความพึงพอใจ ต่อคุณค่าของ
 การปฏิบัติวิชาชีพ จึงมีความสำคัญยิ่งต่อพยาบาลวิชาชีพที่จะสร้างคุณภาพชีวิตการทำงาน(พวงรัตน์
 บุญญานูรัตน์, 2536) จากแนวคิดและข้อค้นพบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย
 ดังนี้

1. พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน สถานภาพสมรส และการได้รับการอบรม
 เฉพาะทางแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

2. ประสิทธิภาพการทำงาน สถานภาพการสมรส การได้รับการอบรมเฉพาะทาง การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของตนเอง การรับรู้ต่อระบบบริหารค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางราชการ และค่านิยมทางบริการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในหอผู้ป่วยวิกฤต
3. ประสิทธิภาพการทำงาน สถานภาพการสมรส การได้รับการอบรมเฉพาะทาง การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของตนเอง การรับรู้ต่อระบบบริหารค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางราชการ และค่านิยมทางบริการ จะร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน สถานภาพการสมรส การได้รับการอบรมเฉพาะทาง การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของตนเอง การรับรู้ต่อระบบบริหาร ค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางราชการ และค่านิยมทางบริการ ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยวิกฤต

คำจำกัดความในการวิจัย

ปัจจัยคัดสรร หมายถึง สิ่งที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยวิกฤต สำหรับการวิจัยนี้มี ดังนี้ คือ ประสิทธิภาพการทำงาน สถานภาพการสมรส การได้รับการอบรมเฉพาะทาง การรับรู้ต่อความสามารถ เชิงวิชาชีพของตนเอง การรับรู้ต่อระบบบริหาร ค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางราชการ และค่านิยมทางบริการ โดยถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตการทำงาน ของพยาบาลวิชาชีพ

ประสิทธิภาพการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่พยาบาลได้ทำงานในหอผู้ป่วยทั่วไป และหอผู้ป่วยวิกฤต โดยเน้นระยะเวลา 6 เดือนขึ้นไป

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานะการครองเรือนของพยาบาลวิชาชีพ

การได้รับการอบรมเฉพาะทาง หมายถึง พยาบาลประจำการที่เป็นตัวอย่างประชากร เคยได้รับการอบรมใน หลักสูตร เกี่ยวกับพยาบาลเฉพาะทาง เช่น การอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวิกฤต การอบรมจะได้รับก่อนเข้า ปฏิบัติงานหรือขณะปฏิบัติงานในหน่วยก็ได้ และสถานที่ในการอบรมเป็นได้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ส่วนระยะเวลาในการอบรมไม่จำกัดแต่การ

อบรมจะต้องมีโครงสร้าง รายละเอียดของหลักสูตร ขั้นตอนการอบรม และการประเมินผลการอบรมที่แน่นอน

การรับรู้ต่อความสามารถเชิงวิชาชีพของตนเอง หมายถึง ความรู้สึกส่วนหนึ่งที่มีอยู่ในคนที่แสดงว่ามีอยู่อย่างเพียงพอเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล และ/หรือการบริหารการพยาบาล ตามขอบเขตวิชาชีพการพยาบาล โดยปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานและผู้บริหาร

การรับรู้ต่อระบบบริหาร หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อกระบวนการจัดการและการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การควบคุม และการจัดสรรงบประมาณ

ค่านิยมทางวิชาชีพ หมายถึง ความเชื่อในสิ่งที่ควรปฏิบัติเกี่ยวกับวิชาชีพและแสดงออกถึงความ เชื่อที่ ยึดถือ ด้วยการตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ การยึดมั่นในจริยธรรมของชีวิต ยอมรับในความเป็นอิสระของวิชาชีพ ประกอบวิชาชีพโดยใช้ความรู้ของวิชาชีพและรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานสูงสุดในการให้การพยาบาลอันพึงทำได้ในความเป็นกลาง ของแต่ละสภาพการณ์ ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสร้างเป็นความรู้อันเป็นแก่นของวิชาชีพ ยอมรับว่าการเข้าสู่วิชาชีพควรเป็นการศึกษาวิทยาการเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษาชั้นสูง มีส่วนร่วมใน การสนับสนุน กิจกรรมต่างๆของวิชาชีพและมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการให้บริการ

ค่านิยมทางราชการ หมายถึง ความเชื่อในสิ่งที่พยาบาลควรปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติงานในระบบราชการ และแสดงออกถึงความเชื่อที่ยึดถือด้วยการตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ ในการปฏิบัติงานจะยึดถือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานเป็นพื้นฐานและปฏิบัติงานโดยยึดถือคำสั่งผู้บริหารตามสายการบังคับบัญชา ยึดตามลายลักษณ์อักษรหรือธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติ ให้ความสำคัญในการบันทึกรายงาน ยึดถือความมั่นคงใน ตำแหน่งงานของตน ไม่ชอบเสี่ยง

ค่านิยมทางการบริการ หมายถึง ความเชื่อในสิ่งที่พยาบาลควรปฏิบัติเกี่ยวกับผู้รับบริการ และแสดงออกถึงความเชื่อที่ยึดถือด้วยการตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ ในการประกอบวิชาชีพต้องมุ่งปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ให้ความเคารพในความรู้สึกค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อในลัทธิศาสนาและการเมืองของผู้รับบริการ ให้ความสำคัญในความเป็นบุคคลของผู้รับบริการโดยถือว่า ร่างกาย จิตใจและ วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่แยกจากกันมิได้ในการให้บริการจะเป็นรายบุคคลมิใช่ตามกิจวัตร และให้ความสำคัญ ต่อการบริการผู้ป่วยโดยตรง (BEDSIDE NURSING CARE)

หอผู้ป่วยวิกฤต หมายถึง หน่วยงานที่ให้การดูแลรักษาผู้ป่วยในระยะวิกฤตและผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์พิเศษต่างๆ ในการช่วยชีวิต

ผู้ป่วย หน่วยงานนี้ประกอบด้วย บุคลากรทีมสุขภาพ และผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาหลายระดับ ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นหอผู้ป่วยวิกฤต ในโรงพยาบาลศูนย์

โรงพยาบาลศูนย์ หมายถึง สถานบริการสุขภาพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีจำนวนเตียงในการรับผู้ป่วย 501 - 1000 เตียง

พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นพยาบาลวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาการพยาบาล พ.ศ. 2528 โดยไม่คำนึงถึงระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ แต่ต้องมีอายุราชการอย่างน้อยที่สุด 6 เดือน นับตั้งแต่จบการศึกษาเป็นต้นไป ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยวิกฤต อายุกรรม ศัลยกรรม , กุมารเวชกรรม และหอผู้ป่วยวิกฤตทั่วไป จำนวน 333 คน

คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง ลักษณะการดำเนินชีวิตด้านการทำงานซึ่งวัดได้จากความรู้สึกการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในเรื่องต่างๆ ที่เป็นข้อบ่งชี้คุณภาพชีวิตการทำงาน โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับใช้ จาก แบบสอบถามของ ทวีศรี กรีทอง (2530)

ตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตการทำงาน 8 ประการตามแนวคิดของ วอลตัน (WALTON, 1973)

1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอ และยุติธรรม หมายถึง รายได้ประจำ ได้แก่ เงินเดือน หรือ เงินตอบแทนที่ได้จากการ ปฏิบัติงานเต็มเวลา และสวัสดิการที่ได้รับ อย่างเพียงพอ ที่จะดำรงชีวิตตามอัตราของตน และได้รับอย่างยุติธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับตำแหน่ง หน้าที่ของตนกับตำแหน่งหน้าที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายๆ กัน
2. สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย หมายถึง สภาพทาง กายภาพของสถานที่ทำงานบริการเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ ที่จัดไว้อำนวยความสะดวกปฏิบัติหน้าที่ที่ดีที่สุด คำนึงถึงความปลอดภัยจาก อุบัติเหตุ และมีผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้ให้บริการ และผู้รับบริการน้อยที่สุด โดยครอบคลุมถึงการป้องกันการแพร่กระจาย ของเชื้อ โรคการใช้ ประโยชน์ความสะดวกสบาย และความพอใจ ของผู้ปฏิบัติงาน ปลอดภัย จากอุบัติเหตุและมีการกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติ และระเบียบการจัดสภาพ การทำงาน
3. ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน หมายถึง การได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ งานมากขึ้น ได้รับการเตรียมความรู้และทักษะเพื่อหน้าที่ที่สูงขึ้นมี โอกาสประสบ ความสำเร็จในงานตามความมุ่งหวังอันเป็นที่ยอมรับของผู้ ร่วม งานครอบครัวและ ผู้เกี่ยวข้อง และมีความมั่นคงในรายได้หรือหน้าที่ ที่ได้รับ

4. *โอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล* หมายถึง ความมากน้อยของโอกาส ในการเสริมสร้างความสามารถในการทำงานให้มีคุณภาพ โดยการให้บุคคลมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถควบคุมงานด้วยตนเองได้ สามารถใช้ทักษะความรู้ความสามารถที่มีอยู่ รู้จักหา หรือได้รับสารสนเทศความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงาน แนวทางปฏิบัติและสามารถคาดคะเนผลของการปฏิบัติ ได้ถูกต้องเหมาะสม มีการวางแผน การทำงานและได้มีส่วนช่วยในการทำงานทุกๆขั้นตอน
5. *การบูรณาการทางสังคม หรือการทำงานร่วมกัน* หมายถึง การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในองค์การที่บุคคลได้รับการมอบหมายงาน โดยพิจารณาความสามารถ ไม่มีการ แบ่งชั้นวรรณะในองค์การ แสดงถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้ร่วมงานในการ ทำงานมีการสื่อสารแบบเปิดเผยตนเอง
6. *ลัทธิรัฐธรรมนูนิยม* หมายถึง การยึดหลักรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการทำงาน โดยในการทำงานบุคคลได้รับความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มีอิสระในการพูด มีความเสมอภาคในเรื่องต่างๆ ของงานตามความเหมาะสมและให้ความเคารพต่อ ความเป็นมนุษย์ด้วยกันของผู้ร่วมงาน
7. *จังหวะชีวิตโดยส่วนรวม* หมายถึง การแบ่งเวลาให้มีสัดส่วนเหมาะสมระหว่างการใช้เวลาสำหรับกิจกรรมของตนเอง ครอบครัว สังคม
8. *การคำนึงถึงความต้องการของสังคม* หมายถึง การทำงานที่รับผิดชอบต่อการทำให้สังคมของชุมชนมีความก้าวหน้า พัฒนาขึ้นทางด้านสุขภาพ และการให้ความร่วมมือกับชุมชนตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ในการกระทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยวิกฤตให้ดีขึ้น
2. เป็นข้อมูลเพื่อนำเสนอผู้บริหาร เพื่อพิจารณานำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน ที่เป็นตัวกระตุ้นหรือแรงจูงใจในการทำงานมาปรับปรุง ส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยวิกฤต มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดียิ่งขึ้นไป

3. เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยวิกฤตได้ตระหนักถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน และนำไปปรับปรุง และพัฒนาการทำงานของตนเองให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นทั้งด้าน การทำงานร่วมกันและการคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย